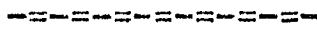

פרוטוקול מס' 3/63

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב', טו' באייר תשי"א - 21.5.51

נוכחים:

- הי"ר ד. צ. פנקס
- ב. דפסור
- פ. נפתלי
- ד"ר י. בדר
- ש. דיין
- י. אפרתי
- ש. כץ
- א. הרצפלד
- ד"ר מ. סנה

מוזמנים:

- שר החוץ מ. שרת (בחלק מן הישיבה).
- ח. רדאי - מנהל משרד החוץ (בחלק מן הישיבה).
- א. עברון - מזכיר שר החוץ (בחלק מן הישיבה).
- ד"ר קיטרון - משרד המשפטים.
- ד"ר זילביגר - משרד המשפטים.
- ד"ר פורת - האפוטרופוס על נכסי נפקדים.
- י. רייזל - משרד האפוטרופוס על נכסי נפקדים.
- ש. ספיבק - מטעם משרד האוצר.
- ט. אלון - מזכיר הועדה.

סדר היום:

- א. שליחת מברק לשר האוצר, לרגל מצב בריאותו.
- ב. חוק נכסי נפקדים תשי"א - 1950, תקנות בדבר דמי שכירות של בתי-עסק.
- ג. קביעת מועדים לישיבות ועדות-משנה: - א) ועדת משנה לעניני מבקר המדינה; ב) ועדת משנה לעניני תקציב הבטחון.
- ד. תיקון חוק מבקר המדינה (החלטות הועדה).
- ה. מסכורות השופטים - פיסור מטעם-הכנסה.

הישיבה נפתחה בשעה 10.30.

א. שליחת מברק לשר האוצר, לרגל מצב בריאותו:

היו"ר ד.צ. פנקס:
קראמו בעתונים ששר האוצר איננו בקו הבריאות, אני מציע שמזכיר הועדה ישלח לו מברק, ויאחל לו החלמה מהירה בשם הועדה.

ד"ר י. ברר:
אני מבקש לכתוב שם "כל חברי הועדה", ולא באופן סתמי, בשם הועדה.

ב. חוק נכסי נפקדים תש"י - 1950, תקנות בדבר דמי שכירות של בתי-עסק:

היו"ר ד.צ. פנקס:
היתה שאילתה בקשר לשכר דירה בבתיים ביפו התפוסים ע"י הצבא, קבלתי על עצמי לברר עם מר ספיר, ממשרד הבטחון, מה גורל הדירות הללו, ואם הצבא מפנה אותן. קבלתי ממנו תשובה. (קרא את מכתב התשובה). במכתב כתוב שהסמועות על פינני המחנה וחלוקת הדירות לקצינים הן מוגזמות מאוד. אינני מבין את ההגדרה הזאת. אני מבין שהאפורופוס מקבל שכר דירה מהצבא.

קיימנו כבר דיון מוקדם בקשר לתקנות בדבר דמי שכירות של בתי-עסק; אני מציע שנכנס כעת לדיון מפורט בענין זה, ובקרא את התקנות, סעיף אחר סעיף.

ד"ר פורת:
התקנות האלה מותקנות ע"י שר האוצר, באישור ועדת הכספיה של הכספה, דוגמת התקנות בדבר דמי שכירות של דירות, אשר אושרו ע"י הועדה. (קרא את התקנות).

היו"ר ד.צ. פנקס:
איך אפשר יהיה לברר, בסעיף 1(א) (1), אם העסק מבזל את מלוא השטח?

ד"ר פורת:
לגבי בתי עסק, אנו לוקחים בחישוב השטח המועיל, את המטראג' לפי רוחב החזית. בכתי המרקחת איננו עושים זאת, כי שם מבזלים את מלוא השטח, לפי הרשיון.

היו"ר ד.צ. פנקס:
האם החישוב, בסעיף 1(א) (3) ייעשה גם בשברים, או רק במספרים שלמים של מטרים?

ד"ר זילברגר:
לפי הנוסח הכתוב, ייעשה החישוב רק לפי יחידות.

היו"ר ד.צ. פנקס:
מה פירוש "איזור", בסעיף 2(א)?

ד"ר זילברגר:
כל עיר מחשבת כאיזור. ישנו איזור אחד הכולל את כל השטחים הנמצאים סחוץ לאיזור עירוני. אני סבור שמספיק לכתוב "איזור".

היו"ר ד.צ. פנקס:
האם אין בסעיף 2(ב) עוול, למשל לגבי קיוסקים?

ד"ר פורת:
קיוסק באיזור הטוב ביותר ישלם - 4 ל"י, ובאיזור הרע ביותר - 1.600 ל"י. רוב העסקיה הקטנים מ-8 מטרים, הם קיוסקים.

היו"ר ד. צ. פנקס:
שיהיה עליהם לשלם?

האם בעלי בתי-העסק שאין התקנות חלות עליהם, יודעים איך ייקבע שכר-הדירה

ד"ר פורת:

המקרים שתקנה 6 תחול עליהם הם מעטים מאוד לקבי בתי-עסק, ומרובים יותר לגבי דירות. לגבי דירות נעשה הסכם, על דעת הממשלה, שמקבלי הדירות ישלמו במשך 18 שנה את החזרת ההוצאות שהשקעו בהתקנת הדירות. בירושלים משלמים 5 ל"י לחדר, מלבד בדיר-אבו-טור, הנמצאת באיזור הגבול, אשר שם משלמים 4 ל"י. מבחינה מסקית לא היה כל יסוד להשקעות שהשקעו. המקרים שהתקנה 6 חלה עליהם הם מעטים ושובים האחד ממשנהו. היו בנינים שלהתקנת היתה דרושה השקעה גדולה, ואחרים שהשקעו בהתקנתם סכומים קטנים יותר. קשה לקבוע את דמי השכירות במקרים בודדים בתקנות כאלה. כתוב בחוק שבמקרים כאלה ייחשב שכשכר הדירה, שכר הדירה הנקוב בחוזה.

ש. כץ:

האם התיקונים האלה מכוונים לשפר את המיבנים? אם בנין נהרס לגמרי, תיקונו יעלה בכסף רב, אולם הוא אינו שווה יותר למי שנכנס אליו.

ד"ר פורת:

המדובר אינו בתיקונים אלא בהתקנה. הכוונה היא להשקעות גדולות, ולא לתיקונים רגילים ושטטטים. התיקונים הם לפחות בגובה של דמי השכירות ל-3 שנים. יש להבחין בין דירות שקבלנו מן המוכן, לבין דירות שמציעים לנו שהשקיע בהן את ההשקעה הדרושה מצד מקבליהן. בלי אבחנה איננו יכולים לגשת להשקעות של עשרות אלפים לירות, על מנת לקבל 10 ל"י לשכר דירה. אם הוצעה מוכנה להביע דעתה ולהדריך אותנו, בקשר לתקופה אשר בה תשולם ההשקעה בחזרה, נקבל זאת ברצון. נדמה לי שעוד לא היה אף מקרה כזה לגבי בתי-עסק. הכנסנו את הסעיף הזה רק לגבי העתיד. סעיף זה לא היה קיים בניסוח הראשון של התקנות. אם ההשקעה מגיעה לסכומים גדולים מאוד, אנו מעבירים את הענין לרשות הפיתוח.

היו"ר ד. צ. פנקס:

קשה לקבוע את מספר השנים, אולם אני סבור שהתקופה של 18 שנה היא ארוכה מדי. אני הייתי סבור שהתקופה המקסימאלית צריכה להיות עד 10 שנים. עושים עסקים כאלה גם עם אנשים פרטיים; כשהבניה היתה זולה יותר, ראיתי חוזים מסוג זה עם אנשים פרטיים לתקופת 3 שנים. אני יכול לתאר לעצמי שאפשר לדרוש להחזיר את הכסף תוך 10 שנים.

ד"ר פורת:

(קורא את התוספת הראשונה לתקנות בדבר דמי שכירות של בתי-עסק - חוק נכטי נפקדים חש"א - 1950). איזורי העיריות חולקו לרובעים, לצורך קביעת דמי השכירות. במדה שהרובע המרכזי יותר, הוא קרוב יותר לדרגה א', לגבי הערים הגדולות קבענו 5 רובעים. הרובע האחרון כולל את כל המקומות שלא נכללו ברובעים האחרים. במקומות אחרים, למשל בבאר-שבע, לא התחלנו מרובע א'.

היו"ר ד. צ. פנקס:

(קורא את התוספת הראשונה, חלוקת המקומות). מדוע מתחילים בנצרת רק מרובע ג'? יש בנצרת רחוב ראשי, אשר מתנהלים בו עסקים. זוהי שאלה פרינציפיונית, ויש לבדוק אותה, גם אם אין ברחוב הראשי בנצרת יותר מבית-עסק אחד.

ד"ר פורת:

(קורא את התוספת השניה). שטחה של חנות תילה מגיע בדרך כלל לפחות מ-20 מטרים מרובעים. חברי אירגון הסוחרים כיפוי-תל אביב הסכימו לחלוקה ולסכומים הקבועים בתוספת השניה. קביעת שכר הדירה הזו לא תגרום להגדלת שכר הדירה, אלא היא מהווה סטטוס-קוו של התנאים הקיימים, ולפעמים הקטנת שכר הדירה.

ב. רפטור:

הייתי מבקש שנקבל חמר אשר יאפשר לנו להשוות את המספרים האלה עם שכר הדירה

ששולם עד כה.

ד"ר פורת:

השואה כזאת תהיה מסובכת, כי בשעתו נקבעו דמי השכירות באופן מקרי ובלי כל שיטה. אני יכול רק להגיד שדמי השכירות המוצעים כאן אינם משנים כמעט את המצב הקיים, על כל פנים, אינם מעלים את שכר הדירה, אלא מורידים אותו במקרים מסויימים.

היו"ר ד.צ. פנסט:

מדוע הירידה בדמי השכירות בעד כל מטר מרובע העולה על 50 מטר מרובע מהשטח הכולל, היא איטית יותר מהירידה בדירוג היסודי?

ד"ר פורת:

כדי לשמור על הפרופורציה, יש להתחיל מהדרגה הנמוכה ולא להיפך.

פ. נפתלי:

אני מבין שהמדובר הוא בבתי-עסק גטולים, בדרך כלל שכר הדירה עבור בתי-עסק אינו גבוה, אם משרד גדול ברחוב ראשי ישלם - 15 או 20 ל"י לחודש, הרי אין כל יחס בין שכר דירה זה לשכר הדירה המקובל היום בשוק.

היו"ר ד.צ. פנסט:

אני מציע להתחיל בטבלה זו במנימום של 2 ל"י, ולעלות עד מכסימום 3 ל"י.

ד"ר פורת:

יש הצדקה להורדה זו לגבי הדרגות הנמוכות, אולם אין כל הצדקה להורדה בדרגות הגבוהות. אפשר לקבוע מינימום של 2 ל"י ומכסימום של 3.200 ל"י, ולקבוע חלוקה פנימית אחרת. עלי להעיר שהמספרים האלה נקבעו על סמך החלטת ועדת הכספים.

היו"ר ד.צ. פנסט:

ההשואה של מטר רפטור מבקש לעשותה, יכולה להעשות רק בצורה מציאותית, כלומר, ע"י בדיקת גובה דמי השכירות, לפני כן וכעת, ברחוב מסויימים.

ד"ר פורת:

התוספת הבאה היא בעד כל מטר מרובע העולה על 50 מטר מרובעים, או על השטח המועיל, הכל לפי השטח הגדול יותר, בדרך כלל, השטח הנוסף הזה משמש להחמשה. הסכום של 2.210 ל"י נקבע על סמך חוות דעת מומחים.

י. רייזל:

היתה ועדה מיוחדת שקבעה את הסכום הזה. סכום זה הוצדק תמיד ע"י כל המעוניינים, בפגישה עם מר רוקח, אצד הוצדק הסכום הזה על ידו.

פ. נפתלי:

אינני יכול לדעת אם הסכום הזה נכון או לא, המחירים האלה, עבור מחסנים לבתי-אנשים השוכרים את המחסנים האלה, הסכומים קטנים; אולם, בחישוב כללי, נכנס לאפוסטרופוט סכום ניכר ממקור זה, יש לי הרושם ששטרד האפוסטרופוט על נכסי נפקדים אינו עובד עם עודפים גדולים, ועליו להוציא סכומים לתיקונים וכו'. שפטיבה זו, אינני נוטה להקטין סכומים קטנים.

היו"ר ד.צ. פנסט:

אני מוכן להסכים להצעה לקבוע בטבלה האמצעית מינימום של 2 ל"י ומכסימום של 3.200 ל"י; (א) - בחלוקה הבאה: 3.200 ל"י; (ב) - 3.000 ל"י; (ג) - 2.600 ל"י; (ד) - 2.400 ל"י; (ה) - 2.200 ל"י; (ו) - 2.000 ל"י. בטבלה אשר בה נקובים הסכומים והשטחים גדולים יותר מ-50 מטר מרובעים; אני מוכן להסכים לדירוג הבא; (א) - ב, ו-ג' - 2.200 ל"י; ד', ה' ו-ו' - 2.000 ל"י.

ס י כ ו ם
=====

אשר הדירוג האחרון אשר הוצע ע"י היו"ר, בקשר לטבלה א' בתוספת השניה לתקנות בדבר דמי שכירות של בתי-עסק

חוק נכסי נפקדים - תש"י - 1950.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אנו עובדים לטבלה ב'. אני מציע לקבוע בטבלה זו את הדירוג הנא: 2,000 ל"י, 2,000 ל"י, 1,500 ל"י. כאן אין צורך להבדיל בין הרחובות והרובעים השונים, כי הם אינם קובעים את כמות היצור.

ד"ר פורת:

בקשר לבתי-חרושת ובתי-מלאכה - טבלה זו כוללת בתי-מלאכה - בקבוע תעריף

טוול.

פ. נפתלי:

ההפרש בין הערים הגדולות לבין איזורי עיריות אחרים הוא קטן. האם הסדובר הוא רק על בתי חרושת קיימים במקומות אלה, או שיש מקום להקטת בתי-חרושת נוספים?

ד"ר פורת:

הסדובר הוא בדרך כלל רק על בתי-חרושת קיימים.

א. הרצפלד:

ההבדל בין שתי ערים כמו תל אביב וצפת בקשר לדירוג זה, אינו גדול, ודבר זה

אינו מוצדק.

ע"ר פורת:

יש מקום להעלאה בדרגה א', ולא להקטנה בדרגות האחרות. אפשר לקבל עבור הדרגה הראשונה - איזורי העיריות של תל אביב, יפו וח'יפה את התעריף של 2,500 ל"י בעד כל מטר מרובע. הייתי מבקש לא להטיל תעריף זה על ירושלים, כי אנו מעוניינים לעודדה במיוחד. לכן אני מציע להטיל על בתי-חרושת בירושלים תעריף של 2,200 ל"י, ולהשאיר את שתי הדרגות האחרונות כפי שהן.

ד"ר בדר:

ההבדל בין איזור עיר אחת לבין איזור עיר שניה הוא מלאכותי. ישנן מושבות אשר כדאי לתת להן, לצורך תקנות אלו, עמות עיריות.

ד"ר פורת:

אין כמעט מועצות מקומיות ערביות.

ש. כץ:

אני מציע להשאיר את הטבלה הזאת כפי שהוצעה בהתחלה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מציע להבדיל, בסעיף "איזורי עיריות אחרים" בין עיריות כמו טבריה, נצרת, צפת, לוד, רמלה ועכו, לבין סוג שני של עיריות מפותחות שהן: באר-שבע, כין שאן, מגדל-גד, ושפרעם. אני מציע את הדירוג הנא: ירושלים, תל-אביב-יפו וח'יפה - 2,200 ל"י; עיריות אחרות חזקות יותר (טבריה, נצרת, צפת לוד, רמלה ועכו) - 2,000 ל"י; עיריות חמשלות (באר-שבע, בית שאן, מגדל-גד ושפרעם) - 1,750 ל"י; איזורים אחרים - 1,500 ל"י.

ד"ר פורת:

אם מורידים לנו את שכר הדירה בהיקף הכללי, רצוי שנקבל פצויים מדמי

השכירות בערים הגדולות.

היו"ר ד.צ. פנקס:

מהו מספר העסקים שנמסד לבתי-חרושת בתל אביב-יפו וח'יפה, ומה היקפם? לפי גדול ביותר. לא הייתי רוצה להגדיל כי הסכומים הם קטנים, ואין להם כל הייתי רוצה להוסיף לבתי-מלאכה, לעומת הצויות.

ד"ר פורת: ההקטנה תפחית את ההכנסה בכמה עשרות אלפי לירות לשנה. אנו יכולים לוותר על הכנסה זו.

היו"ר ד. צ. פנקס: אנו עוברים לסבלה ג'. אני סבור שכאן את נותנים אפשרות לאנשים לרמות ולהערים על האפוטרופוס. יכול טישהו לשכור מחסן ולהפכו לחנות.

ד"ר זילביגר: טעם זה ייחשב כהפרת חוזה-השכירות. מחסן הוא בית עסק מוכר, לצורכי החסנה, לפי תקנה 1(ב).

ש. כץ: בהסברה על סבלה א) אמרתם שהשטחים הנוספים הם למחסנים. אם כך הוא הדבר, מדוע יש צורך בטבלה ג'?

ד"ר פורת: אמרתי שהשטחים הנוספים, למעלה מ-500 מטר מרובעים, בסידה שאינם משמשים לבתי-טרקחת, הם משמשים להחסנה. לכן המחירים בטבלה ג' דומים למחירים בחלק השלישי של טבלה א'.

ש. כץ: לא בדיוק, כי בחלק השלישי של טבלה א' מחולקים המחירים לפי איזורים בתוך הערים, ובטבלה ג' מדובר רק על ערים שלמות.

ד"ר פורת: השטח הנוסף הצמוד לבית העסק מועיל יותר ממחסן נפרד. נוסף לכך, שטח צמוד לבית-העסק יכול לשמש גם למחסן וגם לבית-העסק.

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מציע לקבוע בטבלה ג' את אותם הסוגים שנקבעו לגבי בתי-חדושת ובתי-טלאכה: איזורי העיריות של ירושלים, תל-אביב-יפו וח'יפה - 2.200 ל"י; איזורי העיריות סבריה, נצרת, צפת, לוד, רמלה ועכו - 2,000 ל"י; איזורי העיריות באר-שבוע, בית-שאן, מגדל גד ושפרעם - 1.750 ל"י. איזורים אחרים - 1.500 ל"י.

ס י כ ו ם : נתקבלה הצעת היו"ר האחרונה בקשר לסבלה ג'; קביעת הדרגות לדמי השכירות השנתיים של מחסנים.

היו"ר ד. צ. פנקס: אנו עוברים לתוספת השלישית. אני סבור שחדר שגודלו 14 מטר מרובעים בבית מלון, נחשב לחדר גדול. הדרגה הגבוהה ביותר ישלמו - 90 ל"י לשנה, ובדרגה הנמוכה ביותר ישלמו - 56 ל"י לשנה עבור חדר גדול כזה. (עובר על רשימת בתי-המלון; מוכסי נפקדים). רוב בתי המלון האלה, כפי שאני רואה מהרשימה, סוגניים ע"י שכרירות קודם. אני מציע לקבל את הדירוג הבא של דמי השכירות השנתיים של בתי-הארוחה: דרגה 1 - 4.500 ל"י; דרגה 2 - 5.000 ל"י; דרגה 3 - 6.000 ל"י; דרגה 4 - 7.000 ל"י; דרגה 5 - 7.500 ל"י.

ס י כ ו ם : נתקבלה הצעת הדירוג של היו"ר בקשר לדמי השכירות השנתיים של בתי-הארוחה (תוספת שלישית).

היו"ר ד. צ. פנקס: אנו עוברים לתוספת הרביעית - דמי השכירות השנתיים של תיאטרות, האם המספרים הנקובים בטבלה מתאימים למציאות? במשך השבעה ישנה תיאטרון תחת כיפת השמיים. מה עמדת התיאטרון הזה? לגבי תקנות אלה?

ד"ר פורת: המספרים האלה מתאימים פחות או יותר למציאות. במשך השבעה נמנה התיאטרון ע"י האנשים שקבלו את הקרקע, לא על ידינו אלא ע"י ידי רשות הפיתוח. הם קבלו את הקרקע

בלי אינוונטר; האינוונטר משמש את בתי-הקולנוע הצבאיים.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מודיע שסיימנו את קריאת התקנות
בדבר דמי שכירות של בתי עסק - חוק
נכסי נפקדים תש"י - 1950, ואת התוספות לתקנות אלה.

ד"ר י. בדר:

אני מבקש לקיים קריאה סופית של
התקנות, ולהעמיד אותן להצבעה.

ב. רפפור:

אינני יכול להצביע בעד או נגד התקנות,
לפני שאקבל את הטבלה המסווגת את דמי
השכירות שנקבעו בתקנות אלה עם דמי השכירות הקיימים. יתכן שאחרי
שאראה את ההשוואה הזאת אציע להגדיל או להקטין את הסחירים השונים.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני שומר תמיד על הצד הפורמלי. בכל
סקרה שאנו מאשרים משהו, אני כותב על

כך מכתב.

פ. נפתלי:

אני מבקש את מר רפפור לא לעכב את ההחלטה,
על סנת לאפשר לאפוסטרופוס לעמוד. אנו
יכולים לאשר את התקנות האלה, ולבקש חסר השוואה, כפי שדורש מר רפפור.
אנו היינו מוכרחים לעכב את הוצאת התקנות האלה, כי רצינו לדון בקשר
לדמי שכירות בדירות וכו'. אינני חושב שהמסר הנוסף שנקבל יגרום לשנויים
גדולים.

ד"ר י. בדר:

אני רוצה להזכיר לוועדה שקיימת ועדת-מסנה
של ועדת כספים לענייני האפוסטרופוס על
נכסי נפקדים, ושקבלנו החלטה שעל הוועדה הזאת להפגש עם האפוסטרופוס כל
3 חדשים. לא עשינו זאת, שלא באשמת האפוסטרופוס. אני מציע להחליט
שעל האפוסטרופוס להביא לוועדה, בערך בעוד חצי שנה, דין-וחשבון על
פעולתו, ושאנו שומרים לוועדת הכספים הבאה זכות לבדוק שוב את התקנות.
אני מציע להסכים לאשר את התקנות שלפנינו.

היו"ר ד.צ. פנקס:

האפוסטרופוס התחייב לפני חדש להגיש דו"ח
על הפעולה במשך השנה הקודמת, עד סוף
חדש מאי. אני מבין שהאפוסטרופוס מתכוון להגיש את הדו"ח הזה. לכשנקבלו
נקיים דיון עליו.

ד"ר פורת:

יתכן שעד סוף מאי לא יהיו מוכנים המאומנם
והדו"ח הכספי המלא. אם הוועדה תסכים
להעמיד לרשותי עוד שבוע ימים, תוכל לקבל דו"ח מלא.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מציע שהאפוסטרופוס יגיש בסוף מאי
את החסר שיהיה כידו, וישלים אותו אחרי

שבוע.

ס י כ ו ם :

=====

הוועדה דחתה את הצעת חבר הכנסת רפפור,
לדחות את ההצבעה על התקנות בדבר דמי
שכירות של בתי-עסק - חוק נכסי נפקדים תש"י - 1950, עד לקבלת חסר נוסף.
הוועדה אישרה את התקנות, עם השנויים שהוכנסו על ידה בטבלות השונות.
חברי הוועדה סנה ורפפור נסעו מהצבעה על אישור התקנות. הוועדה נושמת
לפניה, שתקבל דו"ח על פעולת האפוסטרופוס לשנה החולפת, עד סוף מאי 1951.

ג. מביעת מועדים לישיבות ועדות-משנה: -
(א) ועדת משנה לעניני מבקר המדינה.

היו"ר ד.צ. פנקס:
ועדת המשנה לעניני מבקר המדינה תתכנס ביום ד' בשעה 9.00 בבקר. קבלנו את דו"ח מבקר המדינה על משרד האפוסטרופוס על נכסי נפקדים, ובקשתי את שר האוצר להגיש לוועדה את הערותיו על הדו"ח, כדי שנוכל לדון עליו. נקיים דיון בענין זה לכשנקבל את ההערות. אני שומע ממך פורת שהערות תוגשנה לנו עוד היום.

(ב) ועדת משנה לעניני תקציב הבטחון.

היו"ר ד.צ. פנקס:
מחר נקיים ישיבת ועדת המשנה לתקציב הבטחון.

ד"ר מ. סנה:
אני מבקש שהאוצר או משרד הבטחון, יבינו דו"ח כספי על תקציב הבטחון של השנה שעברה.

היו"ר ד.צ. פנקס:
דברנו על כך בוועדה המשנה, ודרשנו להכין את הדו"ח. המשרד מכין דו"ח על ביצוע התקציב של השנה הקודמת.

ד"ר י. בדר:
אני מקוה שהוועדה תקבל את הדו"ח של מבקר המדינה בנוגע למשרד הבטחון. אני מודיע שמטעם סיעת "חרות" ישתתף בישיבות ועדת המשנה, במקום סר בן-אליעזר, מר שמואל קץ.

ד. תיקון חוק מבקר המדינה (החלטות הוועדה):

היו"ר ד.צ. פנקס:
הוועדה עברה על התיקונים לחוק מבקר המדינה, בקריאה ראשונה. עלינו לסיים את הדיונים בענין זה ולהעביר את ההצעה לכנסת, אשר בודאי תעביר את הענין לוועדה שטיפלה בו כבר לפני כן. האם אני יכול לראות את הצעת התיקון כמוסכמת?

פ. נפתלי:
ישנו סעיף אחד שלא הסכמנו עליו, ואני מפקפק אם עלינו להציעו. אני מסכים לסעיפים הנוגעים לשינויים בסמכויות, אך אני מפקפק אם עלינו להציע את הסעיף הדין בהארכת תקופת כהונתו של מבקר המדינה. אינני מתכוון לפגוע באישיותו של המבקר הנוכחי, אולם אני חושב שיהיה זה תקדים רע, אם הכנסת תקבע באיזה חוק שהוא תאריכים של תקופת כהונת המבקר, בחדשים האחרונים לקיומן. אין זאת אומרת שלא יתכן שבכנסת הבאה אהיה בעד השינון, אולם איננו צריכים לקבוע כעת שינויים בתאריכים, ערב התפורותנו.

ד"ר מ. סנה:
אני מאסרף לדעתו של סר נפתלי.

היו"ר ד.צ. פנקס:

(קורא את הצעת התיקון בדבר הארכת תקופת כהונתו של מבקר המדינה).

היו עירעורים על סעיף זה, וטרם סיכמנו אותו.

ד"ר י. סר:

מכיוון שזהו ענין רציני וחשוב, אני מציע לדון עליו מחר. אני מתנגד לכך שיווצר מצב כזה, שבשעה שדו"ח מבקר המדינה טרם הועמד לדיון, ויש רגישות רבה בציבור בענין זה, תבחר הכנסת השניה במבקר המדינה. אילו היינו יכולים להעביר החלטות בנוגע לדו"ח הראשון של המבקר לפני בחירת מבקר המדינה ע"י הכנסת השניה, איימתי מסכים ~~למס~~ לפתלי. יתכן שהעובדה שעל הכנסת השניה יהיה מוטל התפקיד לבחור במבקר חדש, תפסול את ערכו של הדו"ח אשר יוגש אח"כ. דרושה זהירות רבה בענין זה.

פ. נפתלי:

אינני רואה קשר בין שני הדברים האלה, כי הדו"ח של מבקר המדינה עומד לדיון, אינו עומד לשינוי, ואינו יכול להיות מושפע ע"י העובדה שהכנסת השניה תצטרך לבחור במבקר.

ד"ר י. גר:

עלינו לזכור שטרם נמסר דו"ח בקשר למספר מוסדות מבוקרים, ובקשר לתקציב הבטחון.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אינני חושב שדבר זה יכול להשפיע על הדו"ח. כשם שמבקר המדינה הנוכחי הגיש דו"ח על תקופה שקדמה למינויו, מראשית הקמת המדינה, כך יגיש המבקר הבא דו"ח על התקופה שטרם הוגש עליה דו"ח.

ס י כ ו ם :

=====

הוחלט להשאיר לשיקול דעת נוסף של חברי הועדה את ההחלטה על הצעת התיקון בדבר הארכת תוקף כהונתו של מבקר המדינה הנוכחי. יתר סעיפי הצעת התקנים וההחלטות אושרו ע"י הועדה.

ה. משכורות השופטים - פיטור ממס-ההכנסה:

היו"ר ד.צ. פנקס:

עלי לחזור לשאלה המעיקה עלי, כי התחלנו את הטיפול בה וטרם סיימו אותה. איננו יכולים להשאיר לכנסת השניה את שאלת משכורת השופטים, בלי פתרון. אנו קבענו את גודל התשלומים, אך טרם ביטטנו את הדבר בצורה חוקית. אינני מוצא סיפוק לביצוע המעשי בצורת תשלום עד לחשבון. אני טבור שעלינו להכניס בחוק משכורות השופטים, סעיף אשר יאשר לנו, כועדת הכספים, לעשות את המעשה שעשינו בענין זה באורח חוקי. הכנסת החליטה שהיא תקבע את משכורות נשיא המדינה, שרי הממשלה, מבקר המדינה ושופטי בתי-המשפט. בזמנו בררתי עם שר המשפטים את השאלה הזאת, והוא אמר לי שאפשר לטפל בענין זה החל מה-1 לאפריל 1951. התקציב המאושר קבע את המשכורות ל-4 הסוגים שהזכרתי עד ה-1 באפריל. אולם, מ-1 באפריל ואילך אין אפשרות לשלם להם משכורות בלי החלטת הכנסת. עלינו לדרוש מהכנסת לטפל בענין זה. בקשר למשכורות השופטים, העבירה הכנסת את טענותה לוועדת הכספים. טרם נקבעו משכורות השופטים הצבאיים; שר הבטחון הבטיח לי תשובה בענין זה, וקשה לקבל את התשובה הזאת בהעדרו. אינני מאמין שמטלא-מקומו ירצה להכריע בשאלה זו.

ב. לפטור:

הועדה מילאה את תפקידה כשה החליטה על משכורות השופטים, לא התנגדו להעברת השאלה בקשר לפיטורין מס-ההכנסה, לכנסת. שר האוצר אמר בזמנו שרצוי להחליט בענין זה כשה שידונו בענין מס ההכנסה בכללותו. בדור שאין סיכויים שיקויים דיון בדפוס הקרוב בשאלת מס-ההכנסה, מסיבה זו יש לבקש שהענין הנידון יועבר לדיון בכנסת. בהזדמנות זו אני מסכים לבדוק גם את משכורות נשיא המדינה ושרי הממשלה.

ג. דבר:

בהזדמנות זו בדאוני להניע את תקנותי שיגמרו עם הטוב אשר בו התנגדו השיפוטי של המדינה נבנה אף הוא לפי מפתח מפלגתי, ושומרים אותו בכונה תחילה, בתור מונופולין, למפלגות ידועות. דבר זה עלול לפגוע בצורה קשה ביותר באיטון הקהל בבתי-המשפט.

ד. ד.צ. פנסים:

אין זה בטמכותי, שיו"ר ועדת הכספים, להעיר בענין זה. אנו מבקש את נשיאות הכנסת לאפשר דיון בשאלת משכורות השופטים. הגשתי מספר פעמים הצעה, שועדת הכספים תהיה מוסמכת להחליט על פיטור מס ההכנסה של חלק ממשכורות השופטים.

ה. ד.צ. פנסים:

כדי שאוכל להתנגד להצעה זו, אני מוצא לראותה בכתב. אני מציע להזמין בענין זה את נציג האוצר בישיבת הועדה.

ו. ד.צ. פנסים:

קבלתי ממשרד המשפטים הצעה, בה הוצע תיקון בפקודת מס ההכנסה (קורא את ההצעה). כאן הוצע לתת לוועדה סמכות לפטור מיוחדת ממשכורות עובדי מדינה מסוימים מס ההכנסה, כולה או מקצתה, לעומת זאת ישנה הצעה שניה, אשר לפיה לא יוכנס התיקון הזה לפקודת מס ההכנסה, כדי שלא יחול על כל עובדי המדינה, אלא לחוק המיוחד הדין במשכורות 4 הסוגים שהזכרתי קודם, אשר הכנסת מצאה לנחוץ לשמור לעצמה את הסמכות לקבוע את משכורתם. ד"ר ברגמן היה כאן פעמיים בענין זה, ושר האוצר הביע את דעתו. הענין הוא בריבונות הכנסת, ולממשלה אין זכות להתערב בשאלה זו. אינני רוצה שועדת הכספים הזאת תתפזר מבלי לסיים את מלאכתה, ולכן אני מעונין שהענין ימצא את פתרונו.

ז. נפתלי:

התקיים כאן דיון בשאלה זו בנוכחות שר האוצר וד"ר ברגמן. ברור ששניהם התנגדו להכנסת הסעיף הזה בחוק מס ההכנסה, מאחר שהדבר עלול להיות תקדים רע. אני מסכים לדעתם, וסבור שיש לקבל את הרצ במעוטו, ולהכניס את הסעיף הזה בחוק מיוחד בדבר משכורות אשר חלק מהן משוחרר מס ההכנסה.

ח. הרצפלד:

הועדה כולה, מתוך לחץ פנימי, החליטה בענין משכורות השופטים כפי שהחליטה. לא יהיה זה נאה אם לא מסיים ולא משלים את מלאכתנו לפני התפזרותנו.

ס י כ ו ם :

הוסכם, על דעת רוב חברי הועדה, להגיש לכנסת את ההצעה להכניס בחוק הדין במשכורות נשיא המדינה, שרי הממשלה, מבקר המדינה והשופטים, סעיף הקובע פטור מס ההכנסה של תוספת מיוחדת למשכורות השופטים, בגובה שהוחלט עליו ממנו ע"י ועדת הכספים.

1. חלוקת התוספת המיוחדת לתקציב משרד החוץ : אפריל - ספטמבר 1951.

שר החוץ מ. שרת:
מסרו לי שועדת הכספים תהיה מוכנה לשמוע את הצעתנו בדבר חלוקת התוספת המיוחדת לתקציב החצי-שנתי, של משרד החוץ.

היו"ר ד.צ. פנקס:
ישנה אי-הבנה בענין זה. הועדה מקבלת הצעות תקציב בשם הממשלה כולה, ולא בשם משרד זה או אחר. הועדה תוכל לקבל את הצעת חלוקת התוספת למשרד החוץ בשעה שתדון על הצעת חלוקת התוספת לתקציב כולו.

שר החוץ מ. שרת:
אני מצטער על אי-ההבנה שנפלה. להצטרפותי עלי לפטר שמסרו לי כי ועדת הכספים תהיה מוכנה לשמוע את ההצעה.

(שר החוץ ועוזריו עזבו את חדר הישיבות; ~~ההצעה~~ בהמשך הישיבה נתקבל משר החוץ ליו"ר ועדת הכספים).

יו"ר ד.צ. פנקס:
(קורא את המכתב). אני לא ידעתי דבר על כך *

מ. אלון: (מזכיר הועדה)
יש כאן אי-הבנה. מזכירו של שר החוץ התקשר אתי ובקש לאפשר לשר החוץ לבוא ולהציע את חלוקת התוספת המיוחדת למשרד החוץ. הודעתי לו שהתוספת הכללית טרם הובאה לדיון, ושלכן אין מקום לדון על התוספת למשרד החוץ במיוחד. הוא השיב, ששר החוץ רוצה להביע את עמדת משרדו ומעוניין לבוא לישיבה. אמרתי לו שהועדה לא תתנגד לשמוע את שר החוץ, אם הוא עומד על רצונו להופיע בפניה.

היו"ר ד.צ. פנקס:
אנו רגילים להזמין לוועדת הכספים משרדים שונים, בקשר לדיונים על התקציב. אני מוכן לשמוע נציגים מכל משרד שהוא בענין חלוקת התוספת, בהסכמת שר האוצר המיצג את הממשלה כולה.

ד"ר י. בדר:
נהגנו לשמוע באי-כח משרדים בוועדות משנה. לאור המצב אני מציע לבחור בוועדת המשנה שתזמין את שר החוץ או בא-כחו, ותלמד את דרישות משרד החוץ.

היו"ר ד.צ. פנקס:
ועדות משנה אשר למדו את החומר בקשר למשרדים שונים, היו קיימות רק בזמן שדנו על תקציב 1949 - 1950. בקשר לתקציב 1950 - 1951, שמעה הועדה כולה את נציג משרד ראש הממשלה, מר ~~ש~~ שרף. אחרי גמר הטיובים על התקציב, עורר מר דיין את שאלת התוספת ללמשרד הסעד, ואז קבענו ועדת משנה שלנו משותפת עם אנשי הועדה לשרותים צבוריים, לשם לימוד הבעיה.

אני אכתוב לשר החוץ שאנו מצטערים על אי-ההבנה, ושהמכתב הוקרא באוזני הועדה.

היו"ר ישיב לשר החוץ, כי הועדה מצטערת על אי-ההבנה שנפלה, וכי מכתבו הוקרא באוזני הועדה.